

БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР: ОСНОВНІ ПІДХОДИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕК НОВОГО ПОКОЛІННЯ

Ірина Бова,

завідувачка відділом обслуговування

Наукової бібліотеки

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ORCID 0000-0003-0101-6429

Анотація: розглянуто питання створення й модернізації відкритого простору бібліотек нового покоління.

Ключові слова: *бібліотечний простір, зонування бібліотек, інтер'єр бібліотек*

Сьогодні, коли у всіх сферах життя стрімко відбуваються трансформації, сучасні бібліотеки як осередки знання і відкритої комунікації мають прагнути відповідності світовим стандартам. Звісно, вказане стосується всіх видів їх діяльності, у тому числі з організації бібліотечного простору. Однак перш ніж з'ясувати, як і яким чином цього домогтися, варто визначитися із суттю поняття «бібліотечний простір».

Передусім наголосимо, що з огляду на темпи введення новацій і розробки нових платформ, інформаційну насиченість (навіть перенавантаженість), терміни «бібліотечний простір», «суспільний простір», «навчальний простір» тощо, стають загальноживаними, проте за сучасних умов їх зміст переосмислюється. Зокрема, «бібліотечний простір» вживається на позначення не лише місця, де розташовані і зберігаються книжки та інші носії інформації, а й простору для відвідувачів, в якому останні мають повну свободу вибору необхідної інформації й способу її отримання (друкований засіб, Інтернет, електронний носій). За такого розуміння цього поняття необхідно віднайти нові підходи до організації бібліотечного обслуговування.

Однак не треба забувати й про те, що бібліотека вважається складовою сучасного суспільного простору, найважливішою цінністю і якістю якого визнається відкритість, а отже, і бібліотечний простір можна назвати відкритим. До сказаного слід додати, що таким він сприймається за умов, що в ньому легко орієнтуватися, а також йому притаманні наступні риси, як багатофункціональність, привабливість, креативність, зрозумілість, мобільність тощо.

Зауважимо, що геометрію простору, як це нам відомо з архітектури, візуально або фізично можна змінити завдяки використанню певних дизайнерських засобів, прийомів, тобто шляхом розроблення дизайнерської стратегії. Це, у свою чергу, дозволить розкрити потенціал бібліотеки і перетворити її на модерний осередок, відкритий сучасний простір, тобто на місце, де існує можливість максимально швидко отримати потрібну користувачу інформацію або послугу. Звісно, такий простір повинен бути функціональним і мобільним, щоб за необхідності фахівці оперативно мали змогу змінити його формат,

пристосовавши під конкретні потреби відвідувачів задля забезпечення індивідуальної або групової роботи, проведення лекції, івентів, тренінгів, дебатів, конференційних заходів, вебінарів, кінопереглядів або майстер-класів.

Варто додати, що, як показує досвід, без вдалого зонування бібліотечних приміщень неможливо створити привабливого внутрішнього простору бібліотеки. На наше переконання, різні зони бажано візуально відмежовувати, застосовуючи, зокрема, певні кольори і матеріали обробки, акустичні штори, мобільні перегородки, різноманітні типи світильників, багатофункціональні меблі (стелажі, крісла, пуфи, виставкові комплекси, столи-трансформери) тощо. Вважається, що завдяки цьому вдасться раціонально розпланувати і використовувати простір. Як показує досвід, облаштувати на одному поверсі відразу декілька багатофункціональних локацій можна за допомогою сучасних меблів. Крім того, завдяки стелажам для зберігання книг можна поділити приміщення на зони різної активності. Так, наприклад, у науковій бібліотеці Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого завдяки сучасним меблям на одному поверсі розташовано відразу декілька зон: абонемент наукової літератури, читальна зала, кімнати для індивідуальної й групової роботи, коворкінг-майданчик, локації виставкових тематичних комплексів тощо. Звернемо увагу, що лише один предмет меблів вирішує відразу функціональні, просторові й дизайнерські завдання. Виходячи з цього, слід констатувати, що мобільність елементів середовища (можливість їх швидко й легко переміщувати) дозволяє якомога ефективніше використовувати простір і поєднувати велику кількість функцій навіть на дуже обмеженій площі. Отже, можна стверджувати, що візуальне зонування створює у відвідувача бібліотеки відчуття комфорту і робить інтер'єр більш виразним, інтуїтивно зрозумілим.

Спираючись на це, можна констатувати, що при грамотному зонуванні й вдалому розміщенні фондів і меблів з'являється можливість забезпечити відкритий доступ до літератури у читальних залах й абонементних, що, безумовно, максимально наближає книгу до читача.

Заслуговує на увагу й те, що при створенні комфортного бібліотечного простору обов'язково треба турбуватися про природні людські потреби, йдеться про облаштування місць для зберігання особистих речей, можливість зарядити гаджети, наявність дзеркал, доступ до питної води та ін.

Резюмуючи, зазначимо, що всі базові функції бібліотеки можуть бути поєднані в одному просторі й ефективно виконуватися, а такий формат, як зонування бібліотечних приміщень, на наш погляд, – один із дієвих інструментів, який допомагає залучити до бібліотеки користувачів. Таким чином, якщо у сучасному суспільному житті бібліотека прагне стати інформаційним центром її простір має бути багатофункціональним, привабливим, зрозумілим і комфортним.

Література:

1. Талалаєвська, М. Нові бачення просторових рішень бібліотек (за матеріалами зарубіжних і українських інтернет-джерел) / М. Талалаєвська // Бібл. Планета. – 2018. – № 1. – С. 20–22.

2. Усик, М. М. Сучасний погляд на організацію бібліотечного простору / М. М. Усик // Короленківські читання 2018. Бібліотеки, архіви, музеї як центри освіти та саморозвитку особистості : матеріали XXI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 24 жовт. 2018 р. : у 2-х ч. – Харків, 2019.— Ч. 1. – С. 155–162.

3. Бабак, Т. А. Библиотечное пространство: опыт зарубежных библиотек по его организации и реорганизации / Т. А. Бабак, О. А. Красюкова // Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі : матеріали II наук.-практ. Інтернет-конф., м. Харків, 24-31 жовт. 2016 р. – Харків : ХНМУ, 2016. – С. 7–14.

LIBRARY SPASE: MAIN APPROACHES ORGANIZAYION OF NEW GENERATION LIBRARIES

Irina Bova,

Head of the service department scientific library
Yaroslav Mudryi National Law University
ORCID 0000-0003-0101-6429

***Abstract:** the article considers the aspects of creation and modernization of open space of new generation libraries.*

***Keywords:** library space, library zone, interior library*

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ РЕКЛАМИ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ

Оксана Борисова,

завідувачка відділу комплектування документів

Дарина Корольчук,

бібліотекар 2-ї категорії

Наукова бібліотека

Харківський національний медичний університет

***Анотація:** У статті розглянуто соціальні мережі як канали комунікації та рекламування бібліотеками своїх сервісів та послуг, досвід Наукової бібліотеки Харківського національного медичного університету з популяризації нових надходжень через створення відео-презентацій з використанням мобільних додатків.*

***Ключові слова:** бібліотека, комунікація, соціальні мережі, нові надходження, відео-презентації, мобільні додатки.*

Перехід інформаційних ресурсів в цифровий формат призвело до суттєвих змін у системі інформаційних комунікацій. З появою Інтернету відбуваються трансформації людського мислення, на які бібліотеки реагують досить швидко [1].

Головною метою діяльності бібліотек є організація та управління інформацією. У цьому контексті соціальні мережі (СМ) є ресурсом миттєвого її отримання, дієвим засобом рекламування діяльності бібліотеки, а також не-

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

IV науково-практична конференція

Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі

26-27 жовтня 2021 року

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

БІБЛІОТЕКИ І СУСПІЛЬСТВО: РУХ У ЧАСІ ТА ПРОСТОРИ

Матеріали IV науково-практичної конференції

Харків, 26–27 жовтня 2021 року

Харків
2021

УДК 02(062.552)
Б59

Затверджено
Вченою радою ХНМУ
Протокол № 12 від 18 листопада 2021 р.

Редакційна колегія

І.В. Киричок – директор Наукової бібліотеки – головний редактор
Н.Д. Гаєва – учений секретар Наукової бібліотеки – редактор

Б59 Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі: матеріали ІV наук.-практ. конф. (Харків, 26–27 жовтня 2021 р.) / Харк. нац. мед. ун-т ; [редкол. : І. В. Киричок , Н. Д. Гаєва]. – Харків : ХНМУ, 2021. – 124 с. (іл.)

Збірка містить матеріали ІV науково-практичної конференції «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі», до якої увійшли праці бібліотечних фахівців, викладачів медичної та бібліотечної вищої школи; представлено результати практичного досвіду та наукових досліджень, визначено шляхи вирішення певних проблем інформаційно-бібліотечного забезпечення користувачів у бібліотеках тощо.

УДК 02(062.552)

© Харківський національний
медичний університет, 2021
© Киричок І.В., Гаєва Н.Д., 2021

ЗМІСТ

Автор, назва

Абашнік Володимир ГОТФРІД ВІЛЬГЕЛЬМ ЛЯЙБНІЦ (1646–1716): МІЖ ФІЛОСОФІЄЮ, ЮРИСПРУДЕНЦІЄЮ ТА БІБЛІОТЕКОЮ.....	5
Бакуменко Лариса МІСЦЕ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ В СУЧАСНІЙ МОДЕЛІ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ.....	10
Бова Ірина БІБЛІОТЕЧНИЙ ПРОСТІР: ОСНОВНІ ПІДХОДИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕК НОВОГО ПОКОЛІННЯ.....	16
Борисова Оксана, Корольчук Дарина СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЗАСІБ РЕКЛАМИ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ...	18
Боровик Ольга, Григоращенко Ганна СТИМУЛИ І МОТИВАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ.....	22
Брагінська Вікторія, Щабельник Вікторія ІНФОРМАЦІЙНО-МАРКЕТИНГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПРОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ.....	26
Гончаров Дмитро ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ІНФОРМУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ БІБЛІОТЕК ПРО НОВІ НАДХОДЖЕННЯ.....	29
Дідусенко Ганна ІСТОРИЧНА МИНУВШИНА ПОЛТАВЩИНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЕГО-ДЖЕРЕЛ.....	34
Киричок Ірина, Русанова Оксана, Кустова Катерина ВІКІ-ПРОЄКТИ АКАДЕМІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ: АКЦЕНТ НА ДОСТОВІРНІСТЬ ВІКІ-КОНТЕНТУ.....	39
Киричок Ірина, Серпухова Валентина, Озеркіна Ольга, Заговора Марина КРУГЛІ СТОЛИ ЯК ДІЄВИЙ ФОРМАТ КОМУНІКАЦІЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ І СТУДЕНТСТВА.....	46
Коваленко Вікторія РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ У ПІДТРИМЦІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	52
Козловська Тетяна ВИХОВУЄМО ЧИТАЧІВ ЗМАЛКУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК НА ПРИКЛАДІ ОКРЕМО ВЗЯТОЇ БІБЛІОТЕКИ – ФІЛІЇ.....	58
Коломієць Людмила МИСТЕЦТВОМ І ЛЮДЯНІСТЮ, ПРАЦЕЮ І ЗНАННЯМ.....	61
Медведь Марія НАЙБІЛЬША КНИГОЗБІРНЯ ЗАКАРПАТТЯ СВЯТКУЄ 76-РІЧЧЯ: ПОЧАТОК СТАНОВЛЕННЯ.....	66
Мельник Майя ІМІДЖЕВІ ЗАХОДИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ВНМУ ІМ. М. І. ПИРОГОВА ЯК ФАКТОР ЇЇ УСПІШНОГО РОЗВИТКУ.....	71

Мирошниченко Михайло, Капустник Наталія РОЛЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВО- ДОСЛІДНОМУ ПРОЦЕСАХ У МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ: ПОГЛЯД ВИКЛАДАЧА І НАУКОВЦЯ.....	78
Мігунова Тетяна НЕОЧІКУВАНА СИТУАЦІЯ? ІСПИТ ВИТРИМАНО! (ДОСВІД РОБОТИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ НУК ІМ. АДМ. МАКАРОВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19).....	81
Надрага Марта, Васільєва Світлан ЮРІЙ МИТРОФАНОВИЧ ПАНИШКО І МЕДИЧНА БІОГРАФІСТИКА....	84
Ніколаєнко Наталія, Рибальченко Олена ВЕБПОРТФОЛІО НАУКОВЦІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНФОРМАЦІЙНО- АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ НАУКИ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	87
Полякова Олена, Панфілова Алла НАЦІОНАЛЬНА НАУКОВА МЕДИЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ У ПІДТРИМЦІ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	91
Прохорова Ганна НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА – МЕТОД УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ВИНАХІДНИКІВ ТА ІННОВАТОРІВ.....	95
Соколов Віктор ДО ПИТАННЯ ПЕРІОДИЗАЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ БІБЛІОТЕК В УКРАЇНІ.....	99
Тіщенко Антоніна ОФОРМЛЮЄМО БІБЛІОТЕЧНИЙ ІНСТАГРАМ ЗА ПРАВИЛАМИ ДЛЯ КОРИСТУВАННЯ БЕЗ ПРАВИЛ.....	109
Федорова Марина БІБЛІОТЕКА І МУЗЕЙ: ГРАНІ СПІВПРАЦІ.....	114
Чернищенко Наталія МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У БІБЛІОТЕЦІ ЗВО: ДОСВІД СТВОРЕННЯ МЕДІАПРОЄКТУ «ВИДАТНІ ПЕДАГОГИ СВІТУ».....	116
Ширяєва Олена, Федорченко Марина ЕЛЕКТРОННИЙ КАТАЛОГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ФОНДУ ТА РЕСУРСІВ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ.....	120